Gemeente Gorinchem

Raadsvoorstel: Z/25/789515/D-979762
Onderwerp: **wijzigen omgevingsplan, bodemregels**

Datum: 2 september 2025
Portefeuillehouder: Mark de Boer
I&O: -
B&A: 11 september 2025
Raadsvergadering: 25 september 2025
Opsteller: Team Stadsontwikkeling
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:

Wijzigen omgevingsplan, bodemregels

Voorstel:

Wij stellen u voor:
1. De Nota van beantwoording zienswijzen omgevingsplan bodemregels (Z/25/789515-D979762, bijlage C) vast te stellen;

2. Het Omgevingsplan wijziging bodemregels gemeente Gorinchem vast te stellen.

Aanleiding:

Inleiding
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Sinds dat moment heeft de gemeente Gorinchem een omgevingsplan, dat voorlopig alleen nog bestaat uit een tijdelijk deel. Dit tijdelijk deel van het omgevingsplan bestaat o.a. uit de bestemmingsplannen en de bruidsschat. De bruidsschat bevat regels die onder het oude recht door het Rijk werden gesteld en die onder de Omgevingswet zijn gedecentraliseerd naar de gemeente. Tot 2032 hebben wij de tijd om de bestemmingsplannen en de bruidsschat om te zetten naar het omgevingsplan. Dit zullen wij stapsgewijs doen. De voorliggende wijziging betreft het thema bodemkwaliteit.

De (Rijks)bodemregels die per 1 januari 2024 gelden zijn niet in lijn met de recente ontwikkelingen op het gebied van bodemkwaliteit en met het regionale bodembeleid. Zo is het bijvoorbeeld op basis van deze bodemregels niet mogelijk om bouwen op verontreinigde grond met niet-reguliere stoffen, zoals PFOA, te voorkomen of te reguleren.

Op 30 november 2023 heeft de gemeenteraad een voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels voor de bodemkwaliteit genomen om te voorkomen, dat in de overgangsperiode vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet, tot wijziging van het omgevingsplan bodemactiviteiten mogen worden toegestaan waarvan we weten dat die schadelijk kunnen zijn voor mens of natuur. Het voorbereidingsbesluit heeft een wettelijke looptijd van maximaal 1,5 jaar en verliep per 1 juli 2025. Wij hebben op18 juli 2025 een nieuw voorbereidingsbesluit genomen waardoor de voorbescherming nog van kracht is.

Voor het thema bodemkwaliteit zijn nieuwe lokale regels uitgewerkt. Die gaan over hergebruik en toepassen van grond, graven, saneren, nazorg na saneren en bouwen op verontreinigde grond. Onderwerpen zoals bodemdaling en verdroging komen niet aan bod. Het gaat alleen over de bodemkwaliteit.

Om de omzetting van de bodemregels naar het omgevingsplan te realiseren is in samenwerking met de omgevingsdienst Zuid Holland Zuid en de regiogemeenten een ontwerp-omgevingsplan, bodemregels

opgesteld. Van 9 juli 2025 tot en met 19 augustus 2025 heeft een ontwerp-omgevingsplan, bodemregels, ter inzage gelegen. Tijdens de termijn van terinzagelegging zijn 2 zienswijzen ingekomen. Voor de strekking en beantwoording van de zienswijzen verwijzen wij u naar de nota zienswijzen.

Door de juridische en inhoudelijke complexiteit van de ingekomen zienswijzen heeft de beantwoording grotendeels plaatsgevonden door de experts van de OZHZ in samenwerking met juridische ondersteuning van de gemeente Dordrecht. Deze specifiek juridische kennis is binnen de eigen ambtelijke organisatie niet voorhanden.

Beoogd effect:

Met het wijzigen van het omgevingsplan voor het thema bodemregels voorkomen we dat bodemactiviteiten moeten worden toegestaan waarvan we weten dat die schadelijk kunnen zijn voor mens of natuur.

Argumenten:

1.1 Tijdens de terinzagelegging zijn twee zienswijzen ingekomen.
Naar aanleiding van het ontwerp-omgevingsplan, bodemregels, zijn twee zienswijzen ingekomen. De zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerp-omgevingsplan te wijzigen.

2.1 Wijzigen omgevingsplan is een raadsbevoegdheid
Het wijzigen van het omgevingsplan is op grond van artikel 2.4 Omgevingswet een bevoegdheid die voorbehouden is aan de gemeenteraad.

2.2 Het omgevingsplan vervangt de voorbeschermingsregels door nieuwe regels.
Om niet terug te vallen op (Rijks)bodemregels die per 1 januari 2024 gelden dient binnen 1,5 jaar na het voorbereidingsbesluit dat is genomen door uw raad de voorgestelde wijziging inzake het thema bodemkwaliteit in het omgevingsplan te worden opgenomen.

2.3 Met de bodemregels worden hiaten in de bodemregelgeving onder de Omgevingswet definitief opgelost.
De Omgevingswet schiet voor onze regio tekort omdat bijvoorbeeld PFOA er niet in staat. Daarom hebben alle gemeenten in de regio al het zogenaamde voorbereidingsbesluit genomen om enkele tekortkomingen op te vangen. De voorbeschermingsregels worden nu samen met de “overige” regels overgezet naar het definitieve omgevingsplan. De “overige” regels zijn verplichte regels vanuit het Rijk en de provincie. Het gaat dan onder andere om het aanwijzen van het bodembeheergebied, regels over graven in de bodem, grondwatersanering en voorschriften voor de ruimtelijke omgevingsvergunning in het kader van bodem- en grondwateronderzoek.

Risico’s:

2.1 Het verlopen van de voorbeschermingsregels
De voorgestelde wijziging van het omgevingsplan is noodzakelijk omdat op basis van de (Rijks)bodemregels die per 1 januari 2024 gelden bodemactiviteiten moeten worden toegestaan waarvan we weten dat die schadelijk kunnen zijn voor mens of natuur. Om die reden is een voorbereidingsbesluit genomen dat na 1,5 jaar afloopt. Voor die tijd moet de voorgestelde wijziging in het omgevingsplan worden opgenomen, zodat we niet terugvallen op de (Rijks)bodemregels.
Hoewel terug gevallen wordt op de regels van voor inwerkingtreding van de voorbeschermingsregels schuilt hier een risico.

Die risico’s zijn de volgende:

- Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan niet worden getoetst aan de gehalten PFOA, lood en barium in de bodem. Bij verhoogde gehalten is het niet makkelijk of zelfs niet mogelijk om saneringsmaatregelen voor de schrijven. De kans is relatief klein, want alleen op bepaalde plekken in Gorinchem zijn deze verhoogde gehalten aanwezig in de bodem. Dit risico geldt ook voor het graven

in de grond. Het milieu en bewoners zijn daardoor minder beschermd;
- Bij het saneren van vluchtige stoffen in de bodem gelden landelijk minder strenge regels met een lager beschermingsniveau voor bewoners. Dit soort saneringen komt echter niet vaak voor binnen de gemeente Gorinchem;
- De aandacht bouwstoffen zijn vrij toepasbaar. De toepassingen zijn niet van te voren bekend bij het bevoegd gezag en er kan niet getoetst worden of er milieueffecten te verwachten zijn en of de locatie geschikt is. Alleen achteraf, nadat de bouwstoffen al op de bodem zijn aangebracht, kan worden ingegrepen door maatregelen op te leggen. Deze bouwstoffen worden vaak toegepast bij grotere projecten bij bijvoorbeeld nieuwbouw van bedrijfsloodsen en (snel)wegen. Wanneer voor een kleine periode de bescherming vervalt is de kans dat dit zich voordoet klein. Deze regels richten zich met name op de langere termijn. Voor de onderwerpen geldt overgangsrecht, deze gelden dus nog.

Uit een analyse van de OZHZ blijkt dat de risico's van het verlopen van de voorbeschermingsregels beperkt zijn. Daarbij wordt wel opgemerkt om de tijd tot inwerkingtreding zo kort mogelijk te houden.

2.2 Regionale regels, maar lokale besluitvorming
De bodemregels zijn in regionale samenwerking tot stand gekomen, maar gelden in principe voor heel de regio Zuid-Holland Zuid. De regio kent sinds 2016 al een regionaal bodembeleid, omdat de opgaven van de gemeenten in de regio grotendeels vergelijkbaar zijn. Besluitvorming blijft echter een bevoegdheid van de gemeenteraad. Hierdoor is het mogelijk dat er toch (kleine) lokale verschillen kunnen ontstaan.

2.3 Verzwaring van regelgeving door het opnemen van vergunningplicht voor toepassen van bouwstoffen en thermisch gereinigde grond kan leiden tot beroep.
Hoewel uit wordt gegaan van een beleid neutrale overgang zijn bouwstoffen als staalslakken, AVI-bodemas en thermisch gereinigde grond landelijk vrij toepasbaar. Daarbij geldt nu, op basis van de voorbeschermingsregels, een verbod. Dit wordt naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen een vergunningplicht. Hoewel dit een aanzienlijke verlichting is, is het alsnog zwaarder dan de informatieplicht zoals die nu geldt. Mogelijk gaan de indieners van een zienswijze tegen het besluit in beroep.

Financiën:

Geen.

Participatie:

Op grond van artikel 16.29 Omgevingswet en artikel 10.2 Omgevingsbesluit is het verplicht om het voornemen voor het wijzigen van het omgevingsplan bekend te maken voorafgaand aan de formele procedure. In dit voornemen wordt ook aangegeven hoe de participatie plaats vindt. Op 15 april 2025 heeft deze kennisgeving in het Gemeenteblad en in het weekblad De stad Gorinchem gestaan.

Hierin is aangegeven hoe en met wie over de in voorbereiding zijnde wijziging wordt geparticipeerd. Omdat de wijziging een erg technisch verhaal is, is gekozen voor informeren en participeren. Op de gemeentelijke website is op een speciale pagina informatie verstrekt over de bodemregels met de mogelijkheid om vragen te stellen en te reageren. Ook kon binnen een week een participatiereactie worden ingediend. Hier zijn geen reacties op gekomen.

Voor de professionele partijen (grondverzet, aannemers, adviesbureaus regio Zuid-Holland Zuid) heeft in regionaal verband een informatiebijeenkomst plaatsgevonden op 16 oktober 2024. Deze partijen zijn schriftelijk uitgenodigd en daarbij zijn gedeeld de concept-regels, handreiking en beleidsregels. Tijdens deze bijeenkomst zijn voornamelijk vragen gesteld over de voorgestelde wijzigingen en wat dit betekent voor de professionals. Van deze avond is een verslag gemaakt, zie bijlage C.

Communicatie:

Na besluitvorming wordt via een bekendmaking in het Gemeenteblad de wijziging van het omgevingsplan bekend gemaakt.

Duurzaamheid:

Niet van toepassing.

Vervolgproces:

Na de bekendmaking en publicatie ligt het omgevingsplan gedurende zes weken digitaal en fysiek ter inzage voor beroep. Belanghebbenden kunnen tegen uw besluit in beroep gaan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De indieners van de zienswijzen ontvangen schriftelijk bericht over de afhandeling van hun zienswijze, de besluitvorming en de rechtsbeschermingsmogelijkheden.

Bijlagen:

1. Besluit tot wijzigen van het omgevingsplan, bodemregels;
2. Bijlage A – eerste wijziging omgevingsplan, bodemregels met toelichting;
3. Bijlage B – Verslag regionale informatiebijeenkomst;
4. Bijlage C – Nota beantwoording zienswijzen omgevingsplan, bodemregels;

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 2 september 2025
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingediende zienswijzen, zoals vastgelegd in de bijlage ‘Nota van beantwoording zienswijzen omgevingsplan bodemregels’;
2. Het Omgevingsplan te wijzigen door bijgevoegde wijziging bodemregels gemeente Gorinchem vast te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 25 september 2025

Griffier,
{{esl:Signer1:signature:size(200,50)}}

Voorzitter,
{{esl:Signer2:signature:size(200,50)}}